

MUHASEBE VE DENETİME

BAKİŞ

Accounting and Auditing Review

Borsa İstanbul (BİST) Şirketlerinin 2017 ve 2018 Yıllarındaki Denetim Görüşleri İle Bağımsız Denetçi Raporlarında Verilen Görüşün Dayanağının İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma

Prof. Dr. Nalan AKDOĞAN

Çaba-Ödül Dengesizliğinin Tükenmişlik Üzerine Etkisi: Ankara'daki Muhasebe Meslek Mensupları Üzerinde Bir Araştırma

Dr. Hüseyin ABUHANOĞLU - Prof. Dr. Yıldız AYANOĞLU - Dr. Mevlüt KARADAĞ

Müşteri Sadakat Programları Çerçevesinde Hasılatın Ölçülmesi, Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması

Mustafa ALICI - Prof. Dr. Serap Sebahat YANIK

Varlık Yönetim Şirketlerinin Finansal Sistem İçindeki Yeri ve Önemi

Dr. Öğr. Üyesi H. Pinar KAYA - Prof. Dr. Şaban UZAY

Çalışan Hilelerinin Grup Dinamikleri Açısından İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma

Pelin TAHMAZ – Doç. Dr. Banu Tarhan MENGİ – Arş. Gör. Sibel DOĞAN

Lisans Eğitiminde Bilgisayarlı Muhasebe Dersine Öğrencilerin İlgisi ve Üniversitelerde İşletme Bölümlerinde Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Durumu

Doç. Dr. Meral EROL FIDAN

Ampirik Yönetim Muhasebe Araştırmalarında Neredeyiz? Türkçe ve İngilizce Literatürün Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Ümmügülüm ZOR

Muhasebe ve Denetim Tezsiz Yüksek Lisans Programlarının Mesleki Gelişmeye Katkısı: Aday Meslek Mensuplarına Yönelik Bir Araştırma

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin MERT

Dünya'da UFRS Eğitimine Bir Bakış

Dr. Hakan ÖZKAYA - Nehir BALCI

Türkiye İş Kurumu Muhasebe Sistemi ve Uygulamaları

Dr. Öğr. Üyesi Mihriban Coşkun ARSLAN - Öğr. Gör. Reşid ÇİĞDEM

Yönetişim-Risk-Uygunluk (YRU) Yaklaşımı Açısından İç Denetim Fonksiyonunun Sorumlulukları ve İlişkili Tarafalara İlişkin Bir Araştırma

Dr. Ahmet ONAY

Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değer İlişkisi

Dr. Öğr. Üyesi Melik ERTUĞRUL

Bulut Bilişim Uygulama Maliyetlerinin, Müşteri İşletmeler Tarafından Muhasebeleştirilmesi

Dr. Öğr. Üyesi Başak ERDEM

Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Bağımsız Denetimde Kilit Denetim Konuları

Dr. Öğr. Üyesi Ömer Faruk GÜLEÇ

T Ü R M O B

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

59

MUHASEBE VE DENETİME BAKİŞ

Accounting and Auditing Review

Yıl/Year: 19 Sayı/Issue : 59 Ocak / January 2020

TÜRMOB ADINA SAHİBİ

Owner on behalf of TURMOB

Emre KARTALOĞLU

&

Genel Yayın Yönetmeni

Executive Editor

Yahya ARIKAN

&

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Responsible For Desk Editor

Ali E. DOĞANOĞLU

&

Editör ve Yayın Kurulu Başkanı

Editor and Head of the Editorial Board

Prof. Dr. Ercan BAYAZITLI

&

Yayın Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Ercan BAYAZITLI

Prof. Dr. Kadir GÜRDAL

Prof. Dr. Semih ÖZ

Doç. Dr. C. Yiğit ÖZBEK

&

Hakemli Dergi / Refereed Journal

Yayın Türü : Süreli Yaygın

Publication Type : Periodical issue

&

TÜRMOB tarafından yayınlanmaktadır

İdari Merkez / Administrative Office

İncek Kızılcaşar Mah. 2669.Sk. No:19 Gölbaşı/ANKARA

Tel: (0.312) 586 00 00

E-mail : alid@turmog.org.tr

<http://www.turmog.org.tr/TurmogWeb/EKutuphane/EKANasayfa.aspx>

&

Basım Yeri / Published in : ANKARA

Basım Tarihi / Date of Publication : 15.01.2020

Dört ayda bir yayımlanır

Published three times a year

&

TÜBİTAK-ULAKBİM Sosyal Bilimler

Veri Tabanı'na (SBVT) kayıtlıdır.

EBSCO tarafından taranmaktadır.

Registered in TÜBİTAK-ULAKBİM Turkish Social Sciences

Database. Indexed by Ebscohost Academic Search

Complete

&

Dizgi Düzenleme

Tuncay TEKYILDIZ

&

Baskı / Print

Ziraat Gurup Matbaacılık A.Ş.

İstanbul Yolu Trafo Karşısı Varlık/ANKARA

Tel : (312) 384 73 44

Matbaa Sertifika No : 14429

&

ISSN: 1307-6639

BİLİM HAKEM KURULU ADVISORY BOARD

Prof. Dr. Ali Alagöz

Prof. Dr. Tamer Aksoy

Prof. Dr. Doğan Argun

Prof. Dr. Aylin Poroy Arsoy

Prof. Dr. Sinan Aslan

Prof. Dr. Yıldız Ayanoğlu

Doç. Dr. Oğuzhan Bahadır

Prof. Dr. Kerim Banar

Cansen Başaran

Prof. Dr. Ercan Bayazıtlı

Prof. Dr. Kamil Büyükmirza

Prof. Dr. Yurdakul Çaldağ

Prof. Dr. Orhan Çelik

Doç. Dr. Ebru Erdost Çolak

Prof. Dr. Ferruh Çömlekci

Prof. Dr. Volkan Demir

Prof. Dr. Engin Dinç

Prof. Dr. Nuran Doyrangöl

Prof. Dr. A. Hayri Durmuş

Prof. Dr. Selman Aziz Erden

Doç. Dr. Deniz Umut Erhan

Prof. Dr. Fatih Coşkun Ertaş

Prof. Dr. Gürbüz Gökçen

Prof. Dr. A. Ümit Gökdeniz

Prof. Dr. Fazıl Gökğöz

Prof. Dr. Recep Güneş

Prof. Dr. Kadir Gürdal

Prof. Dr. Ali Ersin Güredin

Prof. Dr. Rüstem

Hacırüstemoğlu

Prof. Dr. Cemal İbiş

Prof. Dr. Mustafa İpçi

Prof. Dr. Mevlüt Karakaya

Prof. Dr. Aydın Karapınar

Prof. Dr. Reşat Karcıoğlu

Prof. Dr. Uğur Kaya

Prof. Dr. Sait Yüksel Kaygusuz

Doç. Dr. Duygu Anıl Keskin

Doç. Dr. Murat Kiracı

Prof. Dr. Güray Küçükkoçaoğlu

Prof. Dr. Ganite Kurt

Prof. Dr. Nihat Küüksavaş

Prof. Dr. Ömer Lalik

Prof. Dr. Beyhan Marşap

Eray Mercan

Prof. Dr. Can Şimga Mugan

Prof. Dr. Semih Öz

Doç. Dr. Yiğit Özbek

Prof. Dr. Yıldız Özerhan

Prof. Dr. Fatma Pamukçu

Prof. Dr. Raif Parlakkaya

Prof. Dr. Recep Pekdemir

Prof. Dr. Necdet Sağlam

Doç. Dr. Zafer Sayar

Prof. Dr. Nevzat Saygılıoğlu

Prof. Dr. Güven Sayılğan

Prof. Dr. Seval Kardeş Selimoğlu

Dr. Veysi Seviğ

Prof. Dr. Orhan Sevilengül

Prof. Dr. Fevzi Sürmeli

Prof. Dr. Münir Şakrak

Prof. Dr. Hülya Talu

Doç. Dr. Ahmet Tanç

Prof. Dr. Fatma Tektüfekçi

Prof. Dr. Tuğrul Tüfekçioğlu

Doç. Dr. İpek Türker

Dr. Masum Türker

Prof. Dr. Selçuk Uslu

Prof. Dr. Süleyman Uyar

Doç. Dr. Özgür Özmen Uysal

Prof. Dr. Şaban Uzay

Prof. Dr. Serap Yanık

Prof. Dr. Yüksel Koç Yalkın

Prof. Dr. F. Münevver Yılcı

Prof. Dr. Göksel Yücel

Prof. Dr. Süleyman Yüksekü

Prof. Dr. Ahmet Yüksel

Prof. Dr. Figen Zaif

İÇİNDEKİLER

CONTENTS

Prof. Dr.
Nalan AKDOĞAN

Borsa İstanbul (BİST) Şirketlerinin 2017 ve 2018 Yıllarındaki Denetim Görüşleri İle Bağımsız Denetçi Raporlarında Verilen Görüşün Dayanağının İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma
The Investigation of Auditor's Opinion and Its Basis: Evidence from BIST Companies in 2017-2018

1

Dr. Hüseyin
ABUHANOĞLU
Prof. Dr.
Yıldız AYANOĞLU
Dr. Mevlüt KARADAĞ

Çaba-Ödül Dengesizliğinin Tükenmişlik Üzerine Etkisi: Ankara'daki Muhasebe Meslek Mensupları Üzerinde Bir Araştırma
The Effect of Effort-Reward Imbalance on Burnout: A Research on Professional Accountants in Ankara

19

Mustafa ALICI
Prof. Dr.
Serap Sebahat YANIK

Müşteri Sadakat Programları Çerçevesinde Hasılatın Ölçülmesi, Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması
Measurement, Recognition and Reporting of Revenues in The Framework of Customer Loyalty Programs

37

Dr. Öğr. Üyesi
H. Pınar KAYA
Prof. Dr. Şaban UZAY

Varlık Yönetim Şirketlerinin Finansal Sistem İçindeki Yeri ve Önemi
The Role and Importance of Asset Management Companies in The Financial System

53

Pelin TAHMAZ
Doç. Dr.
Banu Tarhan MENGİ
Arş. Gör. Sibel DOĞAN

Çalışan Hilelerinin Grup Dinamikleri Açısından İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma
The Survey on Examination of Employee Fraud in Terms of Group Dynamics

75

Doç. Dr.
Meral EROL FİDAN

Lisans Eğitiminde Bilgisayarlı Muhasebe Dersine Öğrencilerin İlgisi ve Üniversitelerde İşletme Bölümlerinde Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Durumu
Students' Interest in Computerized Accounting Course in Undergraduate Education and The Status of Computerized Accounting Course in Departments of Business Administration in Universities

95

**Dr. Öğr. Üyesi
Ümmügülsüm ZOR**

Ampirik Yönetim Muhasebe Araştırmalarında Neredeyiz? Türkçe ve İngilizce Literatürün Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi
Where Are We in Empirical Management Accounting Research? Comparative Study of Turkish and English Literature

121

**Dr. Öğr. Üyesi
Hüseyin MERT**

Muhasebe ve Denetim Tezsiz Yüksek Lisans Programlarının Mesleki Gelişmeye Katkısı: Aday Meslek Mensuplarına Yönelik Bir Araştırma
The Contribution of Non-Thesis Master's Program on Accounting and Auditing to Professional Development: the Study to Aspiring Professional Accountants

141

**Dr. Hakan ÖZKAYA
Nehir BALCI**

Dünya'da UFRS Eğitime Bir Bakış
The Overview to IFRS Education in the World

157

**Dr. Öğr. Üyesi
Mihriban Coşkun
ARSLAN
Öğr. Gör.
Reşid ÇİĞDEM**

Türkiye İş Kurumu Muhasebe Sistemi ve Uygulamaları
The Accounting System of Turkish Employment Agency and its Practices

171

Dr. Ahmet ONAY

Yönetişim-Risk-Uygunluk (YRU) Yaklaşımı Açısından İç Denetim Fonksiyonunun Sorumlulukları ve İlişkili Taraflara İlişkin Bir Araştırma
Responsibilities of Internal Audit Function in Terms of Governance-Risk-Compliance (GRC) Approach and A Research on Related Parties

187

**Dr. Öğr. Üyesi
Melik ERTUĞRUL**

Maddi Olmayan Duran Varlıkların Değer İlişkisi
The Value Relevance of Intangible Assets

213

**Dr. Öğr. Üyesi
Başak ERDEM**

Bulut Bilişim Uygulama Maliyetlerinin, Müşteri İşletmeler Tarafından Muhasebeleştirilmesi
Customer's Accounting for Implementation Costs in a Cloud Computing

233

**Dr. Öğr. Üyesi
Ömer Faruk GÜLEÇ**

Muhasebe Meslek Mensupları Perspektifinden Bağımsız Denetimde Kilit Denetim Konuları
Key Audit Matters in Independent Auditing From The Perspective of Professional Accountants

253

 [2021](#)

 [2020](#)

 [2019](#)

 [2018](#)

 [2017](#)

 [2016](#)

 [2015](#)

 [2014](#)

 [2013](#)

 [2012](#)

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY

İncek Kızılcaşar Mahallesi 2669 Sokak No: 19 Gölbaşı - Ankara
Tel: 0 (312) 586 00 00 pbx Faks: 0 (312) 586 00 11 - 586 00 18 E-Posta: turmob@turmob.org.tr

[Kullanım Koşulları](#) | [Aydınlatma Metni](#)

LİSANS EĞİTİMİNDE BİLGİSAYARLI MUHASEBE DERSİNE ÖĞRENCİLERİN İLGİSİ VE ÜNİVERSİTELERDE İŞLETME BÖLÜMLERİNDE BİLGİSAYARLI MUHASEBE DERSİNİN DURUMU

Doç. Dr. Meral EROL FİDAN*

Makale Gönderim Tarihi : 26/03/2019 / Kabul Tarihi : 25/05/2019

ÖZ

Muhasebe paket programları, firma verilerinin muhasebe fişlerine kaydedilmesini, sınıflamasını ve özetlenmesini sağlayan, raporlama ve analiz kapsamında muhasebeciye ve yöneticiye kolaylıklar sunan programlardır. İlk zamanlar muhasebe modülüyle sınırlı kalan muhasebe paket programları günümüzde artık finansman, satın alma, personel, üretim vb. modülleri de kapsamaktadır. Günümüzde muhasebe elemanlarından aranan en önemli nitelikler arasında artık muhasebe bilgisi yanında bilgi teknolojilerini kullanabilme becerisi de yer almaktadır. Bu bağlamda üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminde, teorik muhasebe bilgisi veren dersler ile birlikte öğrencilere bilgisayar ortamında muhasebe uygulamalarının öğretildiği bilgisayarlı muhasebe gibi derslerin sayısının artması gerekmektedir.

Çalışmada öncelikle bir devlet üniversitesi olan Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) İşletme Bölümünde Bilgisayarlı Muhasebe dersi almış öğrenciler üzerinde bir araştırma yapılmış ve öğrencilerin çoğunluğunun dersi kendi istekleri ile seçtiklerini, derste öğretilen programın (LUCA) anlaşılmasının kolay olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerden çoğunluğu Bilgisayarlı Muhasebe dersi ile muhasebe mesleğine olan ilgilerinin arttığını belirtmişlerdir. İşletme bölümünde ders programında bilgisayar uygulamalı ders çeşidini arttırmanın öğrencilere fayda sağlayacağı belirtilmiştir. Çalışmada ayrıca Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin internet sayfalarında, İşletme Bölümü ders programlarında "Bilgisayarlı Muhasebe" dersine yer verilip verilmediği incelenmiştir. Türkiye'de 2019 yılı itibariyle 129 devlet üniversitesinin yaklaşık % 47'sinde işletme bölümü lisans programlarında "Bilgisayarlı Muhasebe" dersinin çoğunlukla seçmeli ders olarak yer aldığı görülmekle birlikte, 72 adet vakıf üniversitesinin işletme bölümünün % 3'ünde "Bilgisayarlı Muhasebe" dersinin yer aldığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Bilgisayarlı Muhasebe Dersi, Eğitim Programları

* Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, İİBF, İşletme, meral.fidan@bilecik.edu.tr

STUDENTS' INTEREST IN COMPUTERIZED ACCOUNTING COURSE IN UNDERGRADUATE EDUCATION AND THE STATUS OF COMPUTERIZED ACCOUNTING COURSE IN DEPARTMENTS OF BUSINESS ADMINISTRATION IN UNIVERSITIES**ABSTRACT**

Accounting package programs are programs that enable the company data to be recorded in the accounting receipts and they also help classify and summarize such data and provide convenience to the accountant and manager in terms of reporting and analysis. Accounting packages which were limited with the accounting module at the beginning now include several modules like finance, purchasing, personnel, production modules and so on. Nowadays, among the most important job requirements for accounting personnel, besides the accounting knowledge, the ability to use information technologies is included. Therefore, in the accounting education offered by universities, the number of courses such as computerized accounting, in which students are taught accounting applications in the computer environment, should increase along with the lectures covering theoretical accounting information.

Within the scope of the study, first of all, a survey was conducted on Business Administration students who have taken Computerized Accounting Course in the Faculty of Economics and Administrative Sciences, at Bilecik Şeyh Edebali University. It was revealed that majority of the students voluntarily chose the course. Students stated that the program taught in the course, called LUCA, is easy to understand. The majority of the students pointed out that their level of interest in the accounting profession increased with the Computerized Accounting course. It was also stated that a greater variety of computer aided courses in the curriculum of the Business Administration Department would benefit the students. Furthermore, it was investigated whether state and private universities in Turkey included "Computerized Accounting Course" in the curriculum of their business administration departments. It was found out, according to data of the year 2019, that among the business administration departments of 129 state universities in Turkey, approximately 47% of them have "Computerized Accounting Course" as an elective course. Among 72 private universities, on the other hand, only 3% have "Computerized Accounting Course" in their curriculum.

Keywords: Accounting Education, Computurized, Accounting Course, Training Programs

1. GİRİŞ

Gücün bilgiyle sağlandığı günümüzde, firmalar her geçen gün karmaşık hale gelen pazar içinde ayakta kalabilmek, hayatlarına devam edebilmek için, bilgisayarlarla birlikte diğer bilgi teknolojisi araçlarından yararlanmaktadır. Karmaşık işlerin büyük bir kısmını bilgisayarlara devretmek, firmalar için oldukça kullanışlıdır. Muhasebe verileri, küçük ölçekli bir firma için bile çoktur ve sürekli olarak izlenmeyi gerektirmektedir. Bilgisayarlı muhasebenin her geçen gün giderek artan önemi karşısında firmalar da, muhasebe bilgilerinin sistematik olarak bilgisayara aktarılmasını sağlayan muhasebe paket programlarının kullanımına yönelmişlerdir.

Gelişen teknoloji muhasebe paket programlarının geliştirilmesi ve kullanımında etkili olmaktadır. İşletmelerin muhasebe işlem sürelerini kısaltmak, kullanım kolaylığı sağlamak ve kapsamlı bir çalışma ortamı sağlamak muhasebe paket programları ile gerçekleşmektedir (Bekçi ve diğ., 2006: 167).

Muhasebe eğitiminde amaç; muhasebenin işletmelerin finansal durumuyla ilgili bilgileri toplama, sınıflandırma, kaydetme, analiz etme ve ulaşılan sonuçları ulusal ve uluslararası mevzuat ve hükümleri doğrultusunda raporlar halinde özetleme fonksiyonları hakkında yeterli bilgi ve beceriye sahip olan, piyasanın muhasebe alanındaki meslek elemanı ihtiyacını karşılayacak muhasebeci yetiştirmek olarak ifade edilebilir. Bu amaç doğrultusunda lisans düzeyinde verilen muhasebe dersleri ile öğrencilere kalıcı öğrenme sağlanmasına çalışılmaktadır (Yıldız ve Akyel, 2017: 15-16).

Teknolojinin giderek gelişmesi ve ilerlemesinin her alanda olduğu gibi muhasebe eğitimine de yansımaları olmuş ve eğitimde teknolojinin kullanılması zorunlu hale gelmiştir. Fakültelerde ve meslek yüksekokullarında öğrenciye teknolojik becerilerin kazandırılması ve meslekte başarıyı sağlamak adına özellikle uygulamaya yönelik derslerde teknolojik araçlar kullanılarak eğitim verilmesi çok önemlidir. Eğitimin kalitesi, muhasebe eğitiminde diğer disiplinlerden yararlanma, gelişmekte olan bilgi teknolojilerini en iyi şekilde kullanma, belirtilen hedefe eş zamanlı olarak adapte olmaya bağlıdır. (Kızıl ve diğ., 2014: 79).

Üniversitelerde verilen muhasebe eğitimi, küreselleşme sürecindeki yoğun rekabetin yaşandığı iş dünyasına nitelikli personel yetiştirme amacına yönelik olmalıdır. Bu nedenle teknolojiyi bilen, takip eden, kullanan, yönetim kararlarında ihtiyaç duyulan bilgileri sağlayan, entelektüel birikimi ve vizyonu olan öğrenciler yetiştirmek üniversitelerin en önemli önceliği olmalıdır (Bekçi ve diğ., 2006: 168).

İşverenlerin muhasebe elemanlarında aradıkları en önemli nitelikler arasında muhasebe bilgisi yanında bilgi teknolojilerini kullanabilme becerisi de yer almaktadır. Bu bağlamda üniversitelerde verilen muhasebe eğitiminde, teorik muhasebe bilgisi veren dersler ile birlikte öğrencilere bilgisayar ortamında muhasebe uygulamalarının öğretildiği bilgisayarlı muhasebe dersleri de verilmektedir (Çeviren ve Kılıç, 2018: 105).

Yapılan bu çalışma ile geleceğin potansiyel muhasebe meslek mensuplarını yetiştiren Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinde muhasebe dersleri içinde teknoloji içeren bir ders olarak Bilgisayarlı Muhasebe dersine verilen önemin üniversitelerin müfredat programlarında yer verilip verilmediğine bakılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca müfredat programında Bilgisayarlı Muhasebe dersine yer veren Türkiye'deki bir devlet üniversitesinde dersi alan öğrencilerin derse yönelik düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları

Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları'nın oluşturulmasında Eğitim Komitesi ve devamı niteliğinde olan Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IAESB) önemli roller üstlenmiştir. Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları ile muhasebe eğitiminde kaliteyi artırmak ve mesleki gelişmenin sürekliliğini sağlamak amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) sekiz adet uluslararası muhasebe eğitim standardı yayınlamıştır. Bu standartlar;

1. Muhasebe Eğitimi Giriş Şartları Standardı
2. Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriği Standardı
3. Mesleki Beceriler Standardı
4. Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar Standardı
5. Uygulama Deneyimi (Staj) Standardı
6. Mesleki Yeterlilik ve Yetkinliğin Değerlendirilmesi Standardı
7. Sürekli Mesleki Eğitim Standardı
8. Profesyonel Denetimciler İçin Gerekli Yeterlilik Şartları Standardı

Muhasebe Mesleği Eğitim Programına Giriş Şartları Standardı IES 1'in amacı muhasebe meslek mensubu adaylarının alacakları eğitim programlarında başarılı olup, uzmanlık kazanabilmeleri için başlangıç olarak alınacak eğitim düzeyini belirlemektir. Bu sayede mesleğe alınacak kişinin düzeyi yüksek tutulurken, eğitim çalışmaları da süre ve içerik olarak ayarlanabilecektir (Öncü ve Aktaş, 2004: 156).

Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriği Standardı IES 2 ise, programlara katılma yeterliliğine sahip meslek mensubu adaylarının görecekleri eğitimin içeriğini düzenlemektedir. Amaç muhasebe eğitim programlarıyla meslek mensuplarına ileri muhasebe bilgi ve becerisinin kazandırılmasıdır (IES 2, md.2).

Profesyonel muhasebe eğitim programları temelde üç başlık altında gruplanmaktadır (IES 2, md.14) (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 121):

- Muhasebe, finans ve ilgili konular,
- Organizasyon ve işletme bilgisi,
- Bilgi Teknolojileri bilgisidir: Yönetim Bilgi Sistemleri; Muhasebe Bilgi Sistemleri ve Bilgisayarlı Muhasebe gibi konuları kapsamakta ve meslek mensupları, teknolojik gelişmelerin gerisinde kalmayacak şekilde bilgilerini güncellemelidir.

İlk Mesleki Gelişim-Mesleki Beceriler Standardı IES 3'te aday muhasebecilerin sahip olması gereken beceriler; zihinsel ve entelektüel beceriler, teknik ve işlevsel beceriler, kişisel beceriler, toplumsal ve iletişim becerileri ile organizasyonel ve işletme yönetimi becerileri şeklinde ifade edilmiştir (Uyar, 2008: 85).

İlk Mesleki Gelişim- Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar Standardı IES 4'ün amacı; muhasebe meslek mensubunun veya adayının eğitim programı süresince mesleki değer, etik davranış ve tutumlar kazanmasıdır (Öncü ve Aktaş, 2004: 160.). İlk Mesleki Gelişim - Staj Standardı IES 5'in amacı edinilen mesleki bilginin yanı sıra uygulama tecrübelerinin aday meslek mensubuna kazandırılmasıdır (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 122).

İlk Mesleki Gelişim- Mesleki Yeterliliğin Değerlendirilmesi Standardı IES 6 mesleki bilgi ve beceri birikimine sahip adayların, bilgi ve yeteneklerinin sınanması konularını içermektedir. Standarda göre,

yeterlilik öncesi değerlendirmelerde aday, meslek mensubunun belirli konularda teknik bilgiye, çok yönlü bilgileri farklı konulardan çıkarmaya, alternatif çözümlerde yargılamaya, etik ikilemleri belirleme özelliklerine sahip olmalıdır (Uyar, 2008: 90). Sürekli Mesleki Gelişim Standardı IES 7'nin odak noktası mesleki gelişimin sürekliliğinin sağlanmasıdır. Amaç üyeler ve meslek mensuplarını sürekli hazır tutarak hizmet kalitesini korumak ve geliştirmektir (Öncü ve Aktaş, 2004: 164).

Finansal Tabloların Denetimlerinden Sorumlu Sözleşme Sorumlu Ortağı İçin Mesleki Yeterlilik Standardı IES 8'de denetim mesleği için gereken şartlar detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Bu standart IES 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 baz alınarak hazırlanmış olup, ilgili standartlarda geçen hükümleri kapsamaktadır. Tüm muhasebe meslek mensuplarının sürekli mesleki eğitim ve gelişim içerisinde olması gerektiği belirtilmiştir (Uyar, 2008: 93).

IFAC'ın getirmiş olduğu düzenlemeler, tamamen meslek mensuplarına yönelik olup, üniversite düzeyinde lisans ve yüksek lisans eğitime yönelik öneri ve esaslar getirmemektedir. Muhasebe eğitim programları yaşanan değişimle ihtiyacı karşılayacak şekilde yapılandırılmalı ve öğrencilere, iletişim becerileri, bilgiyi oluşturma ve kullanma becerileri, karar alma becerileri, muhasebe, denetim ve vergi bilgileri, işletmecilik ve ilgili bilgileri ve liderlik becerileri kazandırılmalıdır.

3. Muhasebe Alanında Ürün Hazırlayan Piyasadaki Yazılım Firmaları

İşletmelerin, kurumların ve muhasebe meslek mensuplarının gelişen teknoloji ve değişen yasalar karşısında her gün artan ihtiyaçları doğrultusunda faaliyetlerini daha hızlı ve verimli yapabilecekleri bilgisayar programları yazılımcılar tarafından geliştirilmiş ve geliştirilmeye devam etmektedir. İşletmeler ve muhasebe meslek mensupları ihtiyaçlarına en fazla çözümü sunan paket programları tercih etmektedirler. Piyasadaki yazılım firmalarından en fazla tercih edilenler hakkında aşağıda kısaca bilgi verilmiştir.

3.1. ETA

1994 yılında kurulan ETA, bugün 100.000'i aşkın müşterisi, yurt çapına yayılmış 1000 bayisi, 100'ü aşkın personeli ile Türkiye'de en fazla tercih edilen yazılım firmalarının başında gelmektedir. ETA Entegre Ticari Uygulama Programları bugün bir endüstri standardı olarak kabul edilmektedir. ETA'nın şu anda piyasada bulunan ürünleri üç gruba ayrılmaktadır. Ürün listesinin büyük bir kısmını oluşturan ticari uygulamalara ek olarak ofis uygulamaları ve özel sektörel uygulamalar bulunmaktadır. ETA, bilgisayarlı muhasebe eğitimi verilen Üniversite, Meslek Yüksekokulu, Anadolu Ticaret ve Ticaret Meslek Lisesi gibi eğitim kurumlarına ücretsiz yazılım ve yardımcı materyal sunmaktadır. Ayrıca, öğretim görevlilerine ve öğrencilere verdiği ücretsiz eğitimlerle de Türkiye'ye yetişmiş eleman sağlanmasına katkıda bulunmaktadır (<https://web.eta.com.tr>).

3.2. Zirve Yazılım

1999 yılında kurulan Zirve Yazılım'ın stratejisi, en kolay şekilde işlemlerinizi yapabileceğiniz yazılımlar geliştirmek olarak belirtilmektedir. Zirve yazılım 40000' i aşkın müşterisine Zirve yazılım Müşavir, Ticari, Finansman, Üretim, Muhasebe, Bordro, İşletme ve Nova adları altında ürünleri ile hizmet vermektedir (<http://www.zirveyazilim.net>).

3.3. Link

1984 yılında sadece yazılım üretimi yapmak üzere kurulmuştur. İşletmelerin satış, pazarlama, satınalma, stok yönetimi, depo-mağaza yönetimi, cari hesap, finans, üretim, bütçe planlama, insan kaynakları, sabit kıymetler ve muhasebe gibi Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) işlemlerinin entegre olarak gerçekleştirilmesini sağlayan yazılımlar geliştirmektedir. Türkiye çapında 250'yi aşan bayisi bulunan Link, pazar payının %25'ine sahiptir-(<http://www.link.com.tr>).

3.4. Akınsoft

1995 yılında kurulmuş olup, 28 ülkede 2000'i aşkın ortağı (ERP) çözümleri, muhasebe programları, ticari programlar, sektörel programlar, web programları ve mobil programlar olmak üzere 120'yi aşkın yazılımın yer aldığı birçok sektöre hizmet eden bir şirkettir. Ayrıca tüm lise, üniversite, halk eğitim merkezi vb. kurumlara ihtiyaca göre istenen modüllerini eğitim amaçlı kullanıma sunmaktadır (<https://www.akinsoft.com.tr/>).

3.5. LOGO

LOGO yazılım, 1984 yılında, KOBİ'ler için muhasebe uygulamaları geliştirerek bilişim dünyasına girmiştir. Logo Start, Logo Go Plus, GO 3, Logo Bordro Plus, Logo Tiger Plus, Mali Müşavir Plus ve birçok farklı alt programları bulunmaktadır (<http://www.logomuhasebe.com>).

3.6. MİKRO

Ticari programlar ve muhasebe programları alanında faaliyet göstermeye 1988 yılında başlamıştır. MİKRO ürün ve hizmetlerini Türkiye'de ve yurtdışında 105.000'i aşkın işletmeye ulaştırmaktadır. Mikro yazılım ürünleri, Türkiye dışında Azerbaycan, Rusya, Bulgaristan ve Arap ülkelerinde birçok işletme tarafından kullanılan yazılımlar kategorisinde yer almaktadır. 2018 yılında Mikro Run, Mikro Jump ve Mikro Fly adında yeni yazılım çeşitlerini piyasaya sunmuştur (<https://www.mikro.com.tr>).

3.7. ORKA

Orka Bilgisayar, işletmelerin, ticari faaliyetlerini ve muhasebeye yansıyan işlemlerini, elektronik ortamda takip etmelerini sağlayan ürün ve hizmetler geliştirmektedir. Orka SQL Ticari, Orka SQL Personel, Orka SQL Bilanço, Orka SQL İşletme, Orka SQL Demirbaş ve Orka SQL Büro Yönetimi başlıklı ürünleri ile piyasada yer almaktadır (<https://orka.com.tr>).

3.8.SAP

SAP programı yalnızca bir muhasebe programı değil ayrıca bir ERP programıdır. SAP 1972 yılında Almanya'da kurulmuştur. SAP küçük ve orta ölçekli işletmelerden global şirketlere kadar her büyüklükteki işletmelerin taleplerini karşılamak üzere dizayn edilmiş olup, her gün daha da zorlaşan rekabet ortamında, işletmeler için büyük avantaj sağlamaktadır. SAP yazılımı çeşitli sektörlerde faaliyet gösteren birçok müşteri portföyü oluşturarak büyük bir başarı elde etmiş ve ilgili piyasada lider konumuna yükselmiştir. SAP Sisteminin çeşitli alt yazılımları bulunmasına karşın sistem, mevcut durumda piyasaya SAP R/3 sürümü ile hizmet vermektedir (Aydın, 2014: 14-16).

3.9. Datasoft

1989 yılında kurulan Datasoft Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler (KOBİ) için Ticari Entegre yazılımları ile muhasebe büroları için sektörel yazılımların üretimi konusunda faaliyet göstermektedir (<http://www.datasoft.com.tr>).

3.10. Nebim

1996 yılında, örme ve konfeksiyon sektöründe faaliyet gösteren bir firmanın bünyesinde bilgi işlem merkez olarak kurulan Nebim yazılım, 1977 yılında anonim şirkete dönüşerek mağazacılık ve genel ticari uygulamaları konularında yazılım geliştirmeye başlamıştır. Bu yazılımlar ile özellikle örme, konfeksiyon, ayakkabı, çeyiz gibi sektörlere hitap etmektedir. Bugün Nebim V3, Nebim Winner ve Nebim Extra ürünleri ile piyasada faaliyet göstermektedir (<https://www.nebim.com.tr>).

4. LUCA

LUCA Projesi Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) ve Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Müşavirler Temel Eğitim ve Staj Merkezi (TESMER) tarafından geliştirilmiş ve 2006 yılında Türkiye'nin ilk internet tabanlı merkezi muhasebe sistemi olarak hayata geçirilmiştir. Projenin ilk aşamasında "Mali Müşavir Paketi" içeriğinde yönetici modülü, genel muhasebe, beyannameler, personel, işletme defteri ve serbest meslek defteri şeklinde uygulamaya geçirilmiştir. Projenin ikinci aşamasında "Ticari Paket ve Kurumsal Çözümler" Paketi 2008 yılında devreye alınmıştır. İçeriğinde stok yönetimi, finans yönetimi, fatura, satın alma yönetimi, satış yönetimi, gelir-gider yönetimi, üretim yönetimi ve muhasebe entegrasyonu olacak şekilde kullanıcılarına daha ileri düzeyde hizmet verecek özellikli seçenek oluşturmuştur (Civan, Kara ve Bal, 2008: 49). Günümüzde Luca Net, Luca Koza, Luca Denetim ve Luca Rota isimleriyle yeni özellikli paket seçenekleri de kullanıcılarına sağlanmaktadır.

İnternet tabanlı bir yazılım olan Luca yazılımını, öğrencilerin gelecekte muhasebe mesleğini icra ederken kolaylıkla kullanabilmelerini sağlamak amacıyla hazırlanan "Mesleki Öğretim Kurumlarında Kullanılma Projesi" ile Öğretim Kurumları ile TÜRMOB arasında işbirliği yapılması amaçlanmıştır. Bu proje kapsamında, Türkiye'deki üniversitelerin İİBF ile Bilgisayarlı Muhasebe dersleri veren Meslek Yüksekokulları (MYO)'na Luca Muhasebe Yazılımının gerekli eğitim ve tanıtım dokümanları verilmiştir. 2012 yılı itibarıyla Bilgisayarlı Muhasebe dersleri okutulan 224 Öğretim Kurumuna Luca erişim şifresi gönderilmiştir (Luca Öğretim Kurumları Projesi, 2012).

5. Literatür Araştırması

Çalışma konusu ile ilgili yapılmış çok fazla çalışma olmamakla birlikte içerik olarak yakın olan çalışmalar aşağıda verilmektedir.

Çeviren ve Kılıç (2018), çalışmalarında Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İİBF İşletme bölümünde Bilgisayarlı Muhasebe dersini almış öğrencilerin başarı düzeylerinin ve derse bakış açılarının belirlenmesi amacıyla anket uygulamış ve analiz sonucunda, derse yönelik bakış açıları arasında "Kullanılan Paket Programlar Hakkındaki İfadeler" ve "Öğrencilerin Derse Yönelik Tutum ve Bakışları Hakkındaki

İfadeler” bakımından anlamlı farklılıklar tespit etmişlerdir. Ayrıca katılımcıların “başarı düzeyleri” ile “öğrenim türü” arasında negatif yönlü çok zayıf ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Güney ve Kaya (2018) çalışmalarında muhasebe eğitiminde öğretim elemanlarının, teknoloji ve iletişimde yaşanan gelişmeler doğrultusunda, muhasebe eğitiminin temel bir dönüşüme ihtiyacı olup olmadığı, verilen eğitimin bilişim sisteminde yaşanan gelişmelere uygun olup olmadığı, kullanılan paket programların analiz kapasitelerinin yeterli olup olmadığı hakkındaki görüşlerini tespit etmek amacıyla Doğu Anadolu ile Karadeniz Bölgesinde bulunan üniversitelerdeki Muhasebe ve Finansman Anabilim dalında görev yapan 376 öğretim üye ve yardımcısı üzerinde bir anket çalışması gerçekleştirmişlerdir. Öğrencilerin muhasebe paket programlarını rahatlıkla kullanabilecek şekilde yetiştirilebilmeleri için müfredatta gerekli değişim ve düzenlemelerin yapılması gerektiği yönünde bir beklentinin olduğu tespit edilmiştir.

Öztürk ve Kutlu (2017), ön lisans ve lisans düzeyinde muhasebe eğitimi alan öğrencilerin bu derslerde teknolojik ürünlerin kullanımına bakışlarını irdelemek amacıyla yaptıkları çalışmada Kafkas Üniversitesi İİBF ve MYO’larında öğrenim gören, muhasebe dersleri almış öğrencilere anket uygulamışlardır. Öğrencilerin ağırlıklı olarak muhasebe derslerinin bilgisayar, projeksiyon cihazı ve akıllı tahta gibi donanım araçları kullanılarak işlenmesinde yoğunlaştıkları ve yazılım aracı olarak ise en fazla internet tabanlı muhasebe paket programlarının kullanılması gerektiği görüşünde oldukları sonucu elde edilmiştir.

Kızıl ve diğ. (2014), Yalova Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans, İngilizce İşletme Bölümü, Türkçe İşletme Bölümü ve Meslek Yüksek Okulu Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü öğrencileri üzerinde bir çalışma gerçekleştirmişlerdir. Çalışmanın amacı muhasebe eğitiminin önemini araştırmak, muhasebe eğitimi etkileyen faktörleri belirlemek ve değişen-gelişen ekonomik ile teknolojik koşullara bağlı olarak bilgi teknolojilerinin ve bilgisayar kullanımının öğrencilerin muhasebe dersindeki başarısına etkisi değerlendirmektir. Bir kısım öğrenci muhasebe derslerinin çoğunlukla bilgisayar uygulamalı olarak işlenmesi gerekliliğini savunduğu belirtilmiştir. Ayrıca diğer bir kısım öğrencinin ise bunun tam tersi bir şekilde düşündüğü belirtilmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun ise, üniversitelerde bilgisayarlı muhasebe laboratuvarlarının kurulması hususunu desteklediği çalışmada belirtilmiştir.

Özpeynirci ve diğ. (2013), yaptıkları çalışmaları ile muhasebe eğitimindeki konuların ve ders içeriğinin gerçekleştirilmemesi veya gerçekleştirilme mücadelesinin muhasebe eğitimi açısından önemli olduğunu, sorunun öğretim üyeleri tarafından modern muhasebe tekniklerinin kullanılması ile çözülebileceğini ve bunun da öğrencilerin muhasebe bilgilerini arttıracaklarını belirtmişlerdir

Hatunoğlu ve Bakan (2010) çalışmalarında Kahramanmaraş ve Gaziantep Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası (SMMMO)’ya kayıtlı olan meslek mensupları üzerinde bir anket çalışması gerçekleştirmişlerdir. Çalışmada muhasebe bürolarının özelliklerine bağlı olarak bilgisayar ve internet kullanımından sağladıkları yararları algılama biçimleri arasında bir farklılık olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Muhasebe bürolarının bilgi teknolojisi araçlarını kullanım yoğunlukları arttıkça, sağladıkları faydaların da arttığı ancak bilgisayar ve internetten yeterince yararlanmadıkları ve bilgisayar ve internet kullanımının sağladığı faydaların bir kısmına ilişkin algı farklılıkları bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Örs ve Baş Gücük (2009) çalışmalarında, örgün öğretim kurumlarında ve dersanelerde bilgisayarlı muhasebe dersinin performans etkinliğini ortaya koymak amacıyla bir ölçek geliştirilmesi, geliştirilen ölçeğin güvenilirliğinin sınanması ve mevcut durumun ortaya konulmasını amaçlamışlardır. Araştırmalarında, dersanelerde verilen bilgisayarlı muhasebe dersinin yükseköğretim kurumlarına oranla daha yüksek performans etkinliğine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Al-Khadash ve Al-Beshtaw (2009) çalışmalarında, muhasebe öğreniminde bilgi teknolojilerinin kullanımının öğrencilerin tutumları üzerindeki etkisini araştırmışlardır. Teknoloji kullanımının algılanan başarıya etkisinin araştırıldığı bu çalışmada 463 öğrenciye anket yapılmış, sonuçta bilgisayarla muhasebe eğitiminin öğrencilerin algıları açısından başarılı olup olmamada etkili olduğu ortaya çıkarılmıştır.

Zaif ve Ayanoglu (2007) tarafından yapılan çalışmada Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartlarının ülkemize getirdikleri, Avrupa Birliği ve ABD 'deki muhasebe eğitimi alanındaki çalışmalar açıklanmakla birlikte, ülkemizde devlet ve vakıf üniversitelerinde İşletme bölümlerinde yer alan muhasebe derslerinin ortalama kredi değerleri açısından değerlendirmesi yapılmıştır. 2005-2006 eğitim döneminde 43 devlet ve 16 vakıf üniversitesinin ders program bilgilerine internet aracılığı ile ulaşıldıkları çalışmalarında Bilgisayarlı Muhasebe derslerinin devlet üniversitelerinde ortalama kredi değerinin 7,4 ve vakıf üniversitelerinde sadece seçmeli ders olarak 7,2 olduğunu belirtmektedirler.

Bekçi ve diğ. (2006)'nin çalışmalarında Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF ile Süleyman Demirel Üniversitesi'ne bağlı MYO'larda öğrenim gören öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe dersine bakış açıları değerlendirilmiştir. 124'ü fakülte, 311'i MYO öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdikleri anket çalışması sonucunda; öğrencilerin kullandığı paket programın entegreli olmasının ileride yapacakları işlemleri kolaylaştıracağını ve zaman kazanmalarına neden olacağına olumlu yönde katıldıkları ve laboratuvarın öğrencilere ders saatleri dışında açık olmasının muhasebe öğretimindeki başarıyı arttıracığı düşüncesine katıldıkları belirtilmektedir. Araştırmacılar bilgisayarlı muhasebe derslerinin muhasebe eğitimi alan öğrenciler için teorik alt yapıyı güçlendirdiği, muhasebe bilgilerini uygulama alanı olduğu ve okul sonrası bu bilgileri kullanabilme fırsatı yakalayabildikleri için bütün İİBF ve MYO' larda zorunlu olarak okutulması gerektiğini belirtmişlerdir.

Hatunoğlu (2006) çalışmasında 53 devlet, 24 vakıf üniversitesi olmak üzere ülkemizdeki toplam 77 üniversitenin, İİBF ve İşletme Fakülteleri'nde işletme bölümlerinde görev yapan muhasebe öğretim üyeleri üzerinde yaptığı anket çalışması sonucunda öğretim üyelerinin bilgi teknolojisi araçlarını muhasebe derslerinde kullandığı, fakat öğretim üyelerinin büyük bir kısmının muhasebe derslerinde bilgi teknolojisi aracı kullanımının derslerin öğrenciler tarafından anlaşılmasına olumlu katkı sağlamayacağı görüşünde birleştikleri belirtilmiştir.

Önal ve diğ. (1999)'nin Kahramanmaraş'ta yaptıkları bir araştırmada muhasebe paket programlarından yararlanılmasının geleneksel muhasebe işlemlerini etkilediği, muhasebede bilgisayar kullanımının belge düzeninde değişikliklere yol açtığı, işgücü ve zaman tasarrufu sağladığı ve muhasebecilerin defter tutmanın ötesinde işletme yöneticilerine alacakları kararlarda yardımcı kişi konumuna gelmesine katkı sağladığı belirtilmektedir.

6. Araştırmanın Metodolojisi

6.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı İİBF/İşletme bölümünde okuyan öğrencilerin bilgisayarlı muhasebe dersine bakış açılarını değerlendirmektir. Uygulamalı bir ders olarak bilgisayarlı muhasebe dersinin, öğrencilerin muhasebe eğitimine katkısı değerlendirilecektir. Bu amaç kapsamında bir devlet üniversitesi İşletme Bölümü müfredat programında verilmekte olan Bilgisayarlı Muhasebe dersini almış olan öğrenciler üzerinde bir anket çalışması uygulanarak, öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe dersine olan bakış açıları tespit edilmeye çalışılacaktır.

Ayrıca çalışmada Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin internet siteleri incelenerek işletme bölümleri olan fakültelerde Bilgisayarlı Muhasebe dersine ders programlarında yer verilip verilmediği tespit edilerek, devlet ve vakıf üniversiteleri müfredat programlarında Bilgisayarlı Muhasebe dersinin durumu tespit edilmeye çalışılacaktır. Ülkemizde en yüksek düzeyde muhasebe eğitimi işletme bölümlerinde verilmektedir. Bu nedenle araştırmamızda inceleme alanını Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin İİBF'nde (veya işletme fakültelerinde) yer alan işletme bölümlerinin ders programları oluşturmuştur. MYO'larının kuruluş amacı fakültelerin kuruluş amacından farklı olduğu için kapsam dışı tutulmuştur.

6.2. Araştırmanın Kapsamı ve Yöntemi

Araştırmanın birinci kısmında bir devlet üniversitesi olan Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İİBF İşletme bölümünde Bilgisayarlı Muhasebe dersi almış olan öğrenciler üzerinde bir anket çalışması uygulanmıştır. Anket formundaki soruların bir kısmının oluşturulmasında Çeviren ve Kılılı (2018)'nin çalışmasında kullandıkları anketten faydalanılarak oluşturulmuş, bir kısmı da tarafımızca oluşturulmuştur. Anket sorularında yer alan 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanan soruların güvenilirlik analizi sonucunda Cronbach Alpha (α) değeri 0,892 olarak bulunmuştur. Sosyal bilimler araştırmalarında bu değer 0,70'den büyük olduğunda ölçeğin güvenilirlik derecesinin yüksek olduğu kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2004: 165).

Araştırmanın ikinci kısmında ise tüm devlet ve vakıf üniversitelerinin işletme bölümü olan fakültelerinin ders programları, internet sayfaları incelenerek Bilgisayarlı Muhasebe dersleri olup olmadığı, varsa programdaki özellikleri tespit edilmeye çalışılmıştır.

6.3. Araştırmanın Kısıtları

Araştırmada 2018-2019 öğretim yılının güz döneminde Bilgisayarlı Muhasebe dersi almış olan ve sadece gönüllü cevaplamak isteyen öğrenciler üzerinde anket uygulanmıştır. Üniversitelerin müfredat programlarının internet taraması 01.01.2019-01.03.2019 tarihleri arasında yapılmıştır.

7. Bir Devlet Üniversitesinde Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Öğrenciler Açısından Değerlendirilmesi

Araştırmanın birinci kısmında, 2018-2019 öğretim yılının güz döneminde Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İİBF *İşletme* bölümünde seçmeli ders olarak 7. Dönem dersi olan Bilgisayarlı Muhasebe dersini seçmiş olan 54 öğrenci üzerinde uygulanmıştır. Ankete gönüllü olarak cevap veren öğrenci sayısı 50 olup, değerlendirmeye 45 anketin uygun olduğu görülmüştür. Verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 21 programı kullanılarak içerik analizi ile sorulara verilen cevaplar değerlendirilmiştir.

Tablo 1: Demografik Özellikler

Cinsiyet	N	%	Öğrenim Türü	N	%
Kadın	22	48,9	NÖ	24	53,3
Erkek	23	51,1	İÖ	21	46,7
Toplam	45	100,0	Toplam		100,0
Muhasebe mesleğine ilgi düzeyiniz?	N	%	Muhasebe mesleğini seçme düşüncesi	N	%
Düşük	5	11,1	Var	29	64,4
Orta	27	60,0	Yok	15	33,3
Yüksek	13	28,9	Toplam	44	97,8
Toplam	45	100,0			

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin yaklaşık % 49’u kadın, % 51’i ise erkektir. Yaklaşık % 53’ü normal öğretim, % 47’si ise ikinci öğretimde eğitim almaktadır. Öğrencilerden muhasebe mesleğini seçme düşüncesinde olduğunu belirtenler yaklaşık % 64’tür. Muhasebe mesleğine % 60 oranda orta düzeyde ilgisi olan, % 29 oranda yüksek ve % 11 oranda düşük düzeyde ilgisi olduğunu belirten öğrencinin dersi aldığı görülmektedir.

Tablo 2’de öğrencilerin yaşları gruplama yapılmadan verilmektedir. Dersi alan öğrenciler 21 ve 28 yaşları arasında dağılmaktadır.

Tablo 2: Öğrencilerin Yaş Dağılımları

Yaş	N	%
21	10	22,2
22	17	37,8
23	7	15,6
24	4	8,9
25	3	6,7
26	1	2,2
28	1	2,2
Cevapsız	2	4,4
Toplam	45	100,0

Öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe dersini seçme sebepleri sorusuna verilen cevaplar Tablo 3'te görülmektedir. Dersi alan öğrencilerin yaklaşık % 11'inin başka seçmeli ders alternatifi olmadığı için ve yaklaşık %2'sinin de ders saatleri uymadığı için seçmek zorunda kaldıkları, bununla birlikte yaklaşık % 86'sının kendi istek ve merakları ile dersi seçtikleri görülmektedir. Diğer nedenler olarak; "iş hayatı için teknik bilgi sağlayabilmek ve tecrübe kazanabilmek" şeklinde sebepler belirtilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe Dersini Seçme Sebebi

Sebepler	N	%
Kendi isteğimle	30	66,7
Başka seçmeli ders alternatifi olmadığı için mecburen	5	11,1
Ders saatlerim uymadığı için mecburen	1	2,2
Uygulamalı bir ders olduğu için merakımdan	7	15,6
Diğer sebepler	2	4,4
Toplam	45	100,0

Luca programı dışında muhasebe programı öğrenmek isteyip istemedikleri sorusuna verilen cevaplar Tablo 4'te görülmektedir. Öğrencilerin yaklaşık % 84'ü başka muhasebe programı görmek istediklerini belirtmiştir.

Tablo 4: LUCA Programı Dışındaki Paket Programları Öğrenme İsteği

Cevaplar	N	%
Evet	38	84,4
Hayır	7	15,6
Toplam	45	100,0

Öğrenmek istedikleri muhasebe program çeşitlerinin isimleri sorusuna verilen cevaplar Tablo 5'te görülmektedir. En fazla program ismi yaklaşık % 53 oranda ETA programı şeklinde belirtilmiştir.

Tablo 5: Öğrenmek İstenilen Diğer Muhasebe Programları

Cevaplar	N	%
Eta	20	52,63
Logo	7	18,42
Mikro	4	10,53
Orka	3	7,89
Zirve	8	21,05
SQL	1	2,63
Tiger	1	2,63
SAP	2	5,26
ERP	1	2,63
Özel sektörde işe yarayacak diğer önemli programlar	3	2,63

Öğrencilere Bilgisayarlı Muhasebe dersi ve derste kullanılan Luca programı ile ilgili sorular sorulmuş ve 5'li Likert ölçeği (1 Kesinlikle Katılmıyorum, 2 Katılmıyorum, 3 Kararsızım, 4 Katılıyorum, 5 kesinlikle Katılıyorum) ile değerlendirmeleri istenilmiştir. Tablo 6'da öğrencilerin verdikleri cevaplar görülmektedir. Öğrencilerin verdiği cevaplardan Luca'nın Bilgisayarlı Muhasebe dersi için uygun bir program olduğunu belirttikleri (4,49), kullanılan programın anlaşılmasının kolay olduğunu (4,00) ve sektörde kullanılan bir program olduğunu düşündükleri (4,29) görülmektedir. Dersin bölüm ders programında saati 3 saat olup, öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe dersi için bu saati yeterli görmedikleri verdikleri cevapların ortalama değerinden (2,76) görülmektedir.

Öğrencilerin Genel Muhasebe ve Envanter derslerinin muhasebe paket programları aracılığıyla anlatılmasının dersleri daha iyi anlamalarını sağlayacağı düşüncesinde oldukları verdikleri cevaplardan görülmektedir. Bilgisayarlı Muhasebe dersinin bölüm ders programında zorunlu ders olması gerektiğini düşünenler ankete katılan öğrenciler içinde oldukça fazladır.

Öğrenciler İşletme Bölümü'nde ders programında bilgisayar uygulamalı ders çeşidini arttırmanın öğrencilere fayda sağlayacağı ifadesine olumlu cevaplar vermişlerdir. Ayrıca İşletme Bölümü'nde derslerde teknolojik cihazların kullanımının öğrencilere fayda sağlayacağı ifadesine de olumlu cevaplar vermişlerdir.

Tablo 6: Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Hakkında Görüşler

Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Hakkında Sorular	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
	1	2	3	4	5	AO
Kullandığımız muhasebe programı derse uygundur.	0	0	2	19	24	4,49
Kullandığımız muhasebe programının anlaşılması kolaydır.	1	0	10	21	3	4,00
Kullandığımız muhasebe programı için laboratuvar fiziksel imkanları yeterlidir	0	5	11	18	10	3,75
Kullandığımız muhasebe programı için haftalık ders saati yeterlidir.	4	19	10	8	4	2,76
Derste yapılan uygulamalar yeterlidir.	3	5	12	19	5	3,44
Ders için uygulanan başarı ölçme ve değerlendirme araçları (Sınav, ödev vs.) yeterlidir.	3	2	13	22	5	3,53
Kullandığımız muhasebe programı için önerilen kaynaklar (kitap, ders notu vs) yeterlidir.	2	5	16	18	4	3,38
Kullandığımız muhasebe programı sektörde de kullanılan bir programdır.	1	0	3	22	19	4,29
Kullandığımız muhasebe programı menüleri çok ayrıntılıdır.	3	2	12	24	4	3,53
Kullandığımız muhasebe programını sadece laboratuvarında kullanabilme imkanı vardır.	6	16	7	13	3	2,80
Genel Muhasebe dersinin muhasebe paket programları aracılığıyla anlatılması dersi daha iyi anlamamızı sağlar.	1	0	4	23	17	4,22
Envanter-Bilanço dersinin muhasebe paket programları aracılığıyla anlatılması dersi daha iyi anlamamızı sağlar.	1	0	6	23	15	4,16
Muhasebe derslerinde teori ve uygulamanın farklı olduğunu düşünüyorum.	2	9	11	13	10	3,50
Bilgisayarlı Muhasebe dersinin okuduğum bölümde zorunlu ders olması gerekir.	1	2	8	14	20	4,11
Bilgisayarlı Muhasebe dersinde diğer paket programlar için de ders olması gerekir.	1	2	5	18	19	4,16
Muhasebe derslerinde teknoloji kullanımını dersi anlamak açısından fayda sağlar.	0	0	10	15	20	4,22

LUCA bilgisayarlı muhasebe dersi için yeterli bir programdır.	1	7	11	18	8	3,56
İşletme Bölümünde bilgisayar uygulamalı ders çeşidini arttırmak öğrencilere fayda sağlar	0	1	5	19	20	4,29
İşletme bölümünde derslerde eğitim verilirken teknolojik cihazları kullanmak öğrencilere fayda sağlar	2	1	3	18	21	4,30
Bilgisayarlı muhasebe dersinin bir muhasebe meslek mensubu (SMMM) tarafından anlatılması daha uygundur.	0	3	3	15	24	4,33
Bilgisayarlı muhasebe dersi muhasebeyi daha zevkli kıldı.	1	2	6	16	20	4,23
Bilgisayarlı muhasebe dersi muhasebeyi anlamamı kolaylaştırdı.	1	2	6	22	14	4,02
Bilgisayarlı muhasebe dersi muhasebeye ilgimi arttırdı.	2	1	7	21	14	3,98
Bilgisayarlı muhasebe dersi muhasebe mesleğine ilgimi arttırdı.	2	2	11	18	12	3,80
Bilgisayarlı muhasebe dersi muhasebeyi sevmemi sağladı.	1	2	10	22	10	3,84

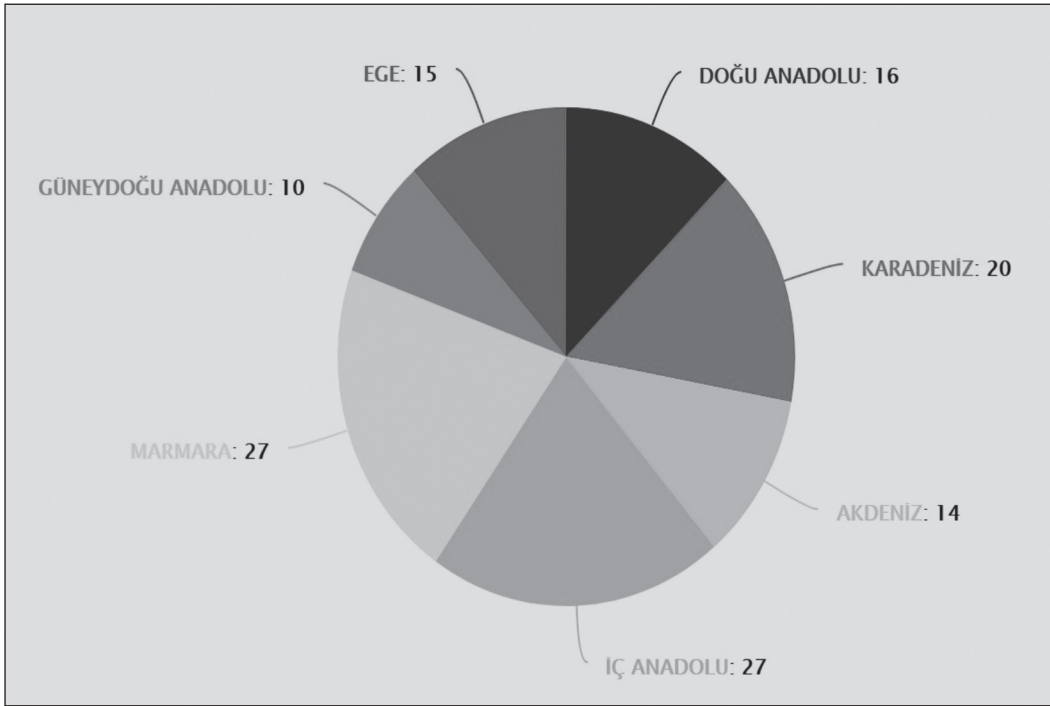
Bilgisayarlı Muhasebe dersi araştırma yapılan Üniversite’de, mesleğini icra ederken Luca programı kullanan bir SMMM tarafından verilmektedir. Öğrencilere “Bilgisayarlı Muhasebe dersinin bir muhasebe meslek mensubu (SMMM) tarafından anlatılması daha uygundur” şeklinde sorduğumuz ifadeye çoğunluğun olumlu cevap verdiği görülmektedir.

Öğrencilerden çoğunun verdikleri cevaplardan Bilgisayarlı Muhasebe dersi ile muhasebe dersini daha zevkli dinlediğini, muhasebeye ilgisini arttırdığını, muhasebe mesleğine ilgisini artırdığını, muhasebeyi sevmesini sağladığını ve muhasebeyi anlamasını kolaylaştırdığını ifade ettikleri görülmektedir.

8. Türkiye’deki Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Durumu

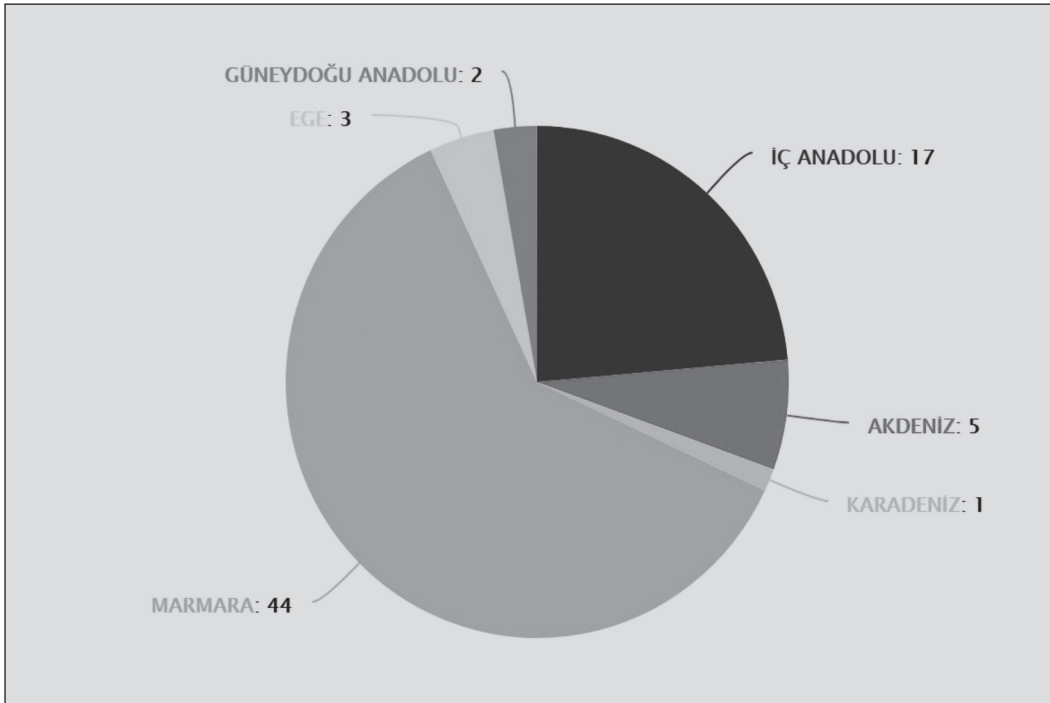
2019 yılı itibariyle Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) verilerine göre Türkiye’de 129 devlet ve 72 adet vakıf üniversitesi bulunmaktadır. Bölgelere göre üniversitelerin dağılımı Şekil 1 ve 2’de görülmektedir (YÖK, <https://istatistik.yok.gov.tr/>). Devlet üniversitelerinin Marmara ve İç Anadolu Bölgelerinde il sayısına göre sayıca fazla olduğu görülmektedir. Vakıf üniversitelerinin yaklaşık % 61’i Marmara Bölgesi’nde kurulmuştur.

Devlet üniversitelerinin internet sayfalarında akademik programlarında yer alan bilgiler incelenmiş, araştırma sürecinde erişimde sıkıntı yaşanmamış olan İşletme Bölümlerine ait beyan edilmiş ders program verileri Tablo 7’de verilmiştir. 61 adet devlet üniversitesinde Bilgisayarlı Muhasebe dersi olan işletme bölümü olduğu tespit edilmiştir. 129 devlet üniversitesinin yaklaşık % 47’sinin ders müfredatında Bilgisayarlı Muhasebe dersinin yer aldığı görülmekle birlikte, bu dersi seçmeli ders (S) olarak belirtilen üniversitelerin internet sayfalarından kesin olarak açılmış olanların bilgisine ulaşamamıştır.

Şekil 1: 2019 Yılında Devlet Üniversitelerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Kaynak: YÖK, 2019, <https://istatistik.yok.gov.tr/>

Şekil 2: 2019 Yılında Vakıf Üniversitelerinin Bölgelere Göre Dağılımı

Kaynak: YÖK, 2019, <https://istatistik.yok.gov.tr/>

Tablo 7: 2019 Yılı İtibariyle Devlet Üniversitelerinde Bilgisayarlı Muhasebe Dersi

No	Üniversite	Coğrafi Bölgesi	Fakülte/Bölüm	T/U	S/Z	Dönem	Dersin Adı	İçerikte Program Türü
1	Abant İzzet Baysal Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	U	S	8	Bilgisayarlı Muhasebe	
2	Adıyaman Üniversitesi	G	İİBF/İşletme	U	S	5 ve 6	Bilgisayarlı Muhasebe 1 -2	
3	Afyon Kocatepe Üniversitesi	E	İİBF /İşletme	T	S	4	Muhasebe Paket Programlar	
4	Akdeniz Üniversitesi	A	İİBF/İşletme	U	S	7	Bilgisayar Destekli Muhasebe	
5	Aksaray Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	T/U	S	6	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	SQL
6	Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi	A	İşletme Fakültesi/İşletme	T/U	S	6	Bilgisayarlı Muhasebe	ETA: V8 – SQL, Luca, - Micro
7	Artvin Çoruh Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	U	S	8	Bilgisayarlı Muhasebe	
8	Atatürk Üniversitesi	D	İİBF/ İşletme		S	3	Bilgisayar Destekli Muhasebe	
9	Balikesir Üniversitesi	M	İİBF/İşletme	U	S	8	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	LUCA
10	Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi	M	İİBF/İşletme	T/U	S	7	Muhasebe Paket Programları	LOGO
11	Bartın Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	U	Z	8	Muhasebede Bilgi Teknolojileri Kullanımı	
12	Bayburt Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	T/U	S	6	Bilgisayarlı Muhasebe	Eta, Luca, Orka, Link, Mikro
13	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	M	İİBF/İşletme	U	S	7 ve 8	Bilgisayarlı Muhasebe	LUCA
14	Bingöl Üniversitesi	D	İİBF/İşletme		S	3	Bilgisayarlı Muhasebe	ETA SQL v.8
15	Bitlis Eren Üniversitesi	D	İİBF/İşletme	U	Z	5	İşletmeciler İçin Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	LMS ve LKS

16	Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	A	İİBF/İşletme	U	Z	8	Bilgisayarlı Muhasebe Programları	Eta
17	Çankırı Karatekin Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	U	S	5 ve 6	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	Luca
18	Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	M	İİBF/İşletme	T/U	S	5	Bilgisayarlı Muhasebe	
19	Dicle Üniversitesi	D	İİBF/İşletme	U	S	4	Bilgisayarlı Muhasebe	
20	Dokuz Eylül Üniversitesi	E	İİBF/İşletme	U	S	5	Muhasebede Bilgisayar Uygulamaları	
21	Düzce Üniversitesi	K	İİBF/İşletme		S	5	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	
22	Ege Üniversitesi	E	İİBF/İşletme		S	8	Bilgisayarlı Muhasebe	ETA
23	Erciyes Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	U	S	7	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	
24	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	D	İİBF/İşletme	T	S	7	Bilgisayarlı Muhasebe	
25	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme		S	8	Bilgisayarlı Muhasebe	
26	Gümüşhane Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	T/U	S	4	Bilgisayarlı Muhasebe	Eta Luca
27	Haliç Üniversitesi	M	İşletme Fakültesi/ İşletme	T/U	S	8	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	
28	Harran Üniversitesi	G	İİBF/İşletme	U	Z	6	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	
29	Iğdır Üniversitesi	D	İİBF/İşletme	U	S	5	Bilgisayar Destekli Muhasebe	
30	İnönü Üniversitesi	D	İİBF/İşletme	U	S	6	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	
31	İzmir Demokrasi Üniversitesi	E	İİBF/İşletme	T	S	6	Bilgisayarlı Muhasebe	
32	Kafkas Üniversitesi	D	İİBF/İşletme	T	S	5	Bilgisayarlı Muhasebe	

33	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi-	A	İİBF/İşletme	T	S	7	Bilgisayarlı Muhasebe	
34	Karabük Üniversitesi	K	İşletme Fakültesi/İşletme	T	S	6	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	
35	Karadeniz Teknik Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	T	S	6	Bilgisayarlı Muhasebe	
36	Karamanoglu Mehmetbey Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	T/U	S	6	Bilgisayarlı Muhasebe	
37	Kastamonu Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	T	S	7	Bilgisayarlı Muhasebe	
38	Kırıkkale Üniversitesi	M	İİBF/İşletme	T	S	4	Bilgisayarlı Muhasebe	
39	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	G	İİBF/İşletme	T/U	Z	4	Bilgisayarlı Muhasebe	
40	Kocaeli Üniversitesi	M	İİBF/İşletme	T/U	S	7 ve 8	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları I-II	
41	Mardin Artuklu Üniversitesi	G	İİBF/İşletme	T	S	7	Bilgisayarlı Muhasebe	
42	Mersin Üniversitesi	A	İİBF/İşletme	T	S	6	Bilgisayar Uygulamalı Muhasebe	
43	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	E	İİBF/İşletme	T/U	S	8	Muhasebede Bilgisayar Uygulamaları	
44	Munzur Üniversitesi	D	İİBF/İşletme	T/U	Z	4	Muhasebede Bilgisayar Uygulamaları	
45	Necmettin Erbakan Üniversitesi	İ	Siyasal Bilgiler Fakültesi/İşletme	T/U	S	7	Bilgisayarlı Muhasebe	
46	Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	T/U	S	6	Bilgisayarlı Muhasebe	LOGO go
47	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	T/U	S	6	Bilgisayar Destekli Muhasebe Uygulamaları	
48	Ondokuz Mayıs Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	T/U	S	4	Bilgisayarlı Muhasebe	
49	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	A	İİBF/İşletme	T/U	Z	5	Bilgisayarlı Muhasebe	

50	Pamukkale Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	T/U	S	5	Bilgisayar Destekli Muhasebe	LUCA
51	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	T/U	Z	8	Bilgisayarlı Muhasebe	ETA- Luca
52	Sakarya Üniversitesi	M	İşletme Fakültesi/ İşletme	T/U	S	5	Bilgisayarlı Muhasebe	ETA: V8 – SQL, Luca, - Micro
53	Selçuk Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	T/U	Z	4	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	
54	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	T/U	Z	5	Bilgisayarlı Muhasebe	
55	Süleyman Demirel Üniversitesi	A	İİBF/İşletme	T/U	S	7	Muhasebede Bilgisayar Uygulamaları	
56	Şırnak Üniversitesi	G	İİBF/İşletme	T		3	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	
57	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	T	S	8	Muhasebede Bilgisayar Kullanımı	
58	Trakya Üniversitesi	M	İİBF/İşletme	T		8	Bilgisayarlı Muhasebe	
59	Uşak Üniversitesi	E	İİBF/İşletme	T	S	7	Bilgisayarlı Muhasebe	
60	Yozgat Bozok Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme	T/U	S	7	Bilgisayar Destekli Muhasebe Uygulamaları	LKS
61	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	K	İİBF/İşletme	T	S	7	Bilgisayarlı Muhasebe	

Tablo 8: Vakıf Üniversitelerinde Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Durumu

No	Üniversite	Coğrafi Bölgesi	Fakülte/Bölüm	T/U	S/Z	Dönem	Dersin Adı	İçerikte Program Türü
1	Nişantaşı Üniversitesi	M	İİBF/İşletme		S	5	Bilgisayarlı Muhasebe Ve Paket Programları	
2	Nuh Naci Yazgan Üniversitesi	İ	İİBF/İşletme		S	7	Bilgisayarlı Muhasebe Uygulamaları	

Vakıf üniversitelerindeki İşletme Bölümlerinin internet sayfalarındaki müfredat programlarında Bilgisayarlı Muhasebe dersi olanların sayıca az olduğu görülmüştür. 72 adet vakıf üniversitesinden sadece Tablo 8’de görülen 2 tanesinde Bilgisayarlı Muhasebe dersi olduğu tespit edilebilmiştir. Tüm vakıf üniversiteleri içerisinde Bilgisayarlı Muhasebe dersine yer veren işletme bölümlerinin oranının yaklaşık %3 olduğu görülmektedir.

Tablo 9: Dönemlere Göre Devlet Üniversitelerinde Bilgisayarlı Muhasebe Dersi

Dönem	Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin Üniversite Müfredatlarında Yer Alma Sayısı	%
8	14	21,54
7	14	21,54
6	14	21,54
5	12	18,46
4	8	12,31
3	3	4,62
Toplam	65	100,00

Tablo 9’da devlet üniversitelerinin ders programlarında Bilgisayarlı Muhasebe dersine yer verdikleri dönemler ile ilgili veriler yer almaktadır. 61 Devlet üniversitesi içinde 2 tane devlet üniversitesinin hem 5. hem de 6. dönemlerinde Bilgisayarlı Muhasebe dersinin iki dönemlik olarak yer aldığı tespit edilmiştir. Yine iki farklı üniversitede de hem 7. hem de 8. dönemlerinde iki dönem olarak Bilgisayarlı Muhasebe dersine yer verildiği tespit edilmiştir. Dersin yer aldığı döneme göre en az 3. dönemde Bilgisayarlı Muhasebe dersine yer verildiği en fazla 6., 7. ve 8. dönemlerde dersin programlarda görüldüğü söylenebilir.

Tablo 10: Bölgelere Göre Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Olan İl

Bölgeler	İl Sayısı	Bilgisayarlı Muhasebe Dersi Olan Devlet Üniversitesi Sayısı	%
Marmara Bölgesi	11	9	14,75
Karadeniz Bölgesi	18	13	21,31
Ege Bölgesi	8	6	9,84
İç Anadolu Bölgesi	13	12	19,67
Akdeniz Bölgesi	8	7	11,48
Doğu Anadolu Bölgesi	14	9	14,75
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	9	5	8,20
Toplam	81	61	100,00

Devlet üniversitelerinden sadece 10 tanesinde Bilgisayarlı Muhasebe dersinin zorunlu ders olarak okutulduğu müfredatlardan tespit edilmiştir. Bilgisayarlı Muhasebe dersi 51 devlet üniversitesinde seçmeli olarak ders müfredatlarında gözükmektedir. 17 üniversitenin ders programında Bilgisayarlı Muhasebe ders içeriğinde derste verilmekte olan muhasebe paket programları hakkında bilgi verilmiştir. Bunlardan 9 tanesinde sadece bir tane muhasebe programı öğretildiği belirtilmekle birlikte kalan 8 tanesinde birden fazla muhasebe paket programına içeriklerinde yer verilmiştir. Tablo 7’de görüldüğü gibi 17 devlet üniversitesinde Bilgisayarlı Muhasebe dersi içeriğinde en fazla Luca programı yer almaktadır. Vakıf üniversitelerinden müfredatlarında Bilgisayarlı Muhasebe dersi tespit edilen 2 tanesinde ders seçmeli olarak okutulmakla birlikte derste okutulan paket program bilgisine ders içeriklerinde yer verilmemiştir.

Devlet üniversitelerinde işletme bölümü ders programlarında Bilgisayarlı Muhasebe dersi olanlar coğrafi bölgelere göre dağılımları düzenlendiğinde Tablo 10’daki sonuç elde edilmiştir. 81 ilde 129 devlet üniversitesinden 61 tanesinde Bilgisayarlı Muhasebe dersi programlarda gözükmekle birlikte, coğrafi bölge olarak en fazla Karadeniz Bölgesi’nde, en az Güneydoğu Anadolu Bölgesi’ndeki yerleşik üniversitelerde Bilgisayarlı Muhasebe dersine yer verildiği söylenebilir.

9. Sonuç

Çalışmanın birinci kısmında bir devlet üniversitesi olan Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi’nde 2018-2019 güz döneminde Bilgisayarlı Muhasebe dersini almış olan öğrencilerin bu derse bakış açıları değerlendirilmiştir. Öğrenciler derste kullanılan Luca muhasebe programının Bilgisayarlı Muhasebe dersi için uygun, anlaşılmasının kolay ve sektörde kullanılan bir program olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Luca internet üzerinden çalışan bir program olduğu için öğrenciler dersin yürütücüsü öğretim görevlisi tarafından kendilerine açılan şifre ile ders dışında da programı internet olan her yerde kullanabilmektedir. Bu da öğrencileri bir bilgisayara yüklü olan paket muhasebe programlarına bağımlı olarak sadece ders sırasında programı kullanabilme kısıtından kurtarmaktadır.

Öğrenciler işletme bölümü ders programında bilgisayar uygulamalı ders çeşidini arttırmanın öğrencilere fayda sağlayacağı ifadesine olumlu yönde katılmaktadırlar. Öğrenciler Bilgisayarlı Muhasebe dersi ile muhasebe dersini daha zevkli dinlediğini, dersin muhasebeye ve muhasebe mesleğine ilgisini artırdığını, muhasebeyi sevmesini sağladığını ve muhasebeyi anlamasını kolaylaştırdığını belirtmektedirler.

Çalışmanın ikinci kısmında Türkiye’deki devlet ve vakıf üniversitelerinde işletme bölümü olan lisans programları ders müfredatlarında Bilgisayarlı Muhasebe dersine yer verilip verilmediği üniversitelerin internet sayfaları incelenerek tespit edilmeye çalışılmıştır. İnceleme sonucunda, 129 devlet üniversitesinin yaklaşık % 47’sinin ders programında Bilgisayarlı Muhasebe dersinin yer aldığı görülmekle birlikte, sadece 10 tanesinde dersin zorunlu olarak verildiği tespit edilmiştir. Dersin seçmeli ders olarak verildiği belirtilen üniversitelerde dersin açılmış olup olmadığı bilgisine internet sayfalarından ulaşılamamaktadır.

Bilgisayarlı muhasebe dersleri, muhasebe eğitimi alan öğrenciler için teorik altyapıyı güçlendirdiği, muhasebe bilgilerini uygulama alanı sağladığı ve okul sonrası bu bilgileri kullanabilme fırsatı yakalayabildikleri için özellikle meslek yüksekokullarında yer alan muhasebe içerikli programlarda zorunlu ders olarak verilmektedir. Serbest muhasebeci mali müşavir olabilme şartlarının değişmesi ve sadece lisans

mezunlarına meslek mensubu olabilme hakkı verilmesine rağmen, lisans düzeyindeki ilgili bölümlerde Bilgisayarlı Muhasebe dersine zorunlu ders olarak çok az bölüm ders müfredatında yer vermektedir. Seçmeli ders olarak müfredatlarında Bilgisayarlı Muhasebe dersine yer veren üniversitelerin çoğunda ya öğrencilerin seçmemesi ya da teknik sıkıntılar nedeniyle öğretim üyeleri açmak istemedikleri için ders çoğunlukla açılmamaktadır.

Muhasebe meslek mensubu adayları olan öğrencilerin, muhasebe mesleğinin gerektirdiği bilgi ve donanımına sahip olması için gerekli hedefler doğrultusunda yönlendirilmesi, analitik düşünebilen, analiz yapabilen, muhasebe ve vergi mevzuatlarındaki değişimleri takip edebilecek, muhasebe paket programlarını rahatlıkla kullanabilecek şekilde yetiştirilebilmeleri için üniversitelerin eğitim programlarında gerekli değişim ve düzenlemelerinin yapılması gerekmektedir. Muhasebe eğitiminde yaygın olarak kullanılan klasik anlatım sisteminin artık geliştirilmesi, muhasebe işlemlerinin teknolojik bilgi gerektiren tarafı da düşünülerek ders müfredatlarında muhasebe derslerinin bilgi teknolojileri ile bütünleşik bir şekilde çeşitlenmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Al-Khadash, H. A. ve Al-Beshtawi, S. (2009). "Attitudes Toward Learning Accounting By Computers: The Impact on Perceived Skills". *Journal of Accounting and Taxation*, Vol.1 (1), April, 001-007.
- Aydın, Ömer (2014). "Kurumsal Kaynak Planlama Yazılımları, SAP Yazılımı İncelemesi ve Perakende Satış Alanında SAP İle Entegre Bir Yazılım Geliştirilmesi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Bekçi, İ., Titiz İ. ve Ömürbek, N., (2006). "Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Bilgisayarlı Muhasebe Dersine Bakış Açılarında İlişkin Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, Sayı 29, Ocak.
- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*, Pegem Yayınları, 4. Baskı, Ankara.
- Civan, M., Kara, E. ve Bal, V. (2008). *LUCA Uygulamalı Bilgisayarlı Muhasebe*, Tesmer Yayın No: 80, Ankara.
- Çeviren, M.S. ve Kılıç, M. (2018). "İşletme Bölümü Lisans Öğrencilerinin Bilgisayarlı Muhasebe Derslerindeki Başarı Düzeylerinin ve Ders Bakış Açılarının İncelenmesi", *International Journal Of Academic Value Studies (Javstudies)*, 4 (8), p: 104-110.
- Güney S. ve Kaya A. (2018). "Teknolojik Gelişmelerin Muhasebe Eğitimi Üzerinde Etkileri: Öğretim Elemanları Üzerinde Bir Uygulama" *Turkish Studies Economics, Finance and Politics*,13/14, Spring: p: 261-282.
- Hatunoğlu Z. ve Bakan İ. (2010). "Muhasebe Bürolarında Bilgisayar Ve İnternet Kullanımının Faydaları İle İşyeri Özellikleri Arasındaki İlişkiler: Bir Alan Araştırması" *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 7, Sayı: 13, s. 98 – 129.
- Hatunoğlu, Z. (2006). "Muhasebe Eğitiminde Bilgi Teknolojisi Kullanımının Sunum Kalitesine Olan Etkilerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma", *Muhasebe ve Finansman Dergisi (MUFAD)*, 30: 190-200.
- Kızıl, C., Şeker, S.E. ve Bozan, D. (2014). "Bilgi Teknolojileri Ve Bilgisayar Kullanımının Öğrencilerin Muhasebe Dersindeki Başarısına Etkisi", *Alphanumeric Journal*, 2(2): 77-97.
- Luca Öğretim Kurumları Projesi, <https://www.Luca.com.tr/Sayfa/-Luca-ogretim-kurumlari-projesi/12>. (Erişim Tarihi: 02.02.2019)
- Önal, S., Eraslan S. ve Kendirli S. (1999). "Muhasebede Bilgisayar Kullanımı ve Bilgisayar Yazılımlarının Analizine İlişkin Kahramanmaraş'ta Yapılan Bir Araştırma", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 1, s.95-110.
- Öncü, S. ve H. Aktaş (2004). "Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları", XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, Antalya (151-170).
- Örs, H. ve Baş Güçük, E. (2009). "Bilgisayarlı Muhasebe Dersinin (BMD) Üretim Etkinliğine İlişkin Ölçeğin Geliştirilmesi ve Bir Uygulama", *Muhasebe ve Denetime Bakış*, 9(29): 67-85.
- Özpeynirci, R., Yücenurşen, M., Duman, H. ve Apak, İ. (2013). "The Underlying Reasons of Students' Successor Failure in Accounting Lessons, A Suggested Model: The Case of KMU-ASU", *Procedia- Social and Behavioral Sciences*, 103, ss: 1181-1188.
- Öztürk, S. ve Kutlu, H.A. (2017). "Muhasebe Eğitiminde Teknoloji Kullanılmasına Öğrencilerin Bakışı: Kafkas Üniversitesi'nde Bir Araştırma", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 19 (3): 781-799.
- Uyar, S. (2008). "Uluslararası Eğitim Standartları (IES) ve Akdeniz Üniversitesinde Muhasebe Eğitimi", *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 1: 1-1.
- Yıldız, Ş ve Akyel N. (2017). "Muhasebe Eğitiminde Analoji Yöntemi Kullanımı", *Current Debates in Accounting and Finance*, ed:Hakan Kapucu ve Çisem Bektur, Ijopec Publication, UK.
- Zaif, F. ve Ayanoglu, Y. (2007). "Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye'de Bir İnceleme", *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 9/1, s: 115- 136.